

Держава вкладається в школу офлайн

З вересня 2025 року працює спеціальна програма державних субвенції "Школа офлайн". Обсяг субвенції на укрітття у закладах загальної середньої освіти на 2026 рік становить 5 млрд гривень. Уперше в Державному бюджеті на 2026 рік **передбачено** окрему субвенцію на облаштування укріттів для закладів дошкільної освіти обсягом 1 млрд гривень.

З 12 по 22 січня МОН приймало заявки на фінансування облаштування укріттів у ЗЗСО, з 20 по 26 січня – для дошкільних закладів. Запланували першочергово профінансувати військові ліцеї або ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, а також проекти, що фінансувалися у 2023-2025 році та рівень готовності яких становить не менше ніж 60%. Але водночас вони не мають потребувати збільшення кошторисної вартості в частині, що фінансується з держбюджету.

Зокрема Уряд ухвалив рішення перерозподілити 231 млн грн субвенції на завершення робіт з облаштування шкільних укріттів у 11 областях.

"Уряд спрямовує кошти на 22 проекти, які перебувають на завершальній стадії та виконані щонайменше на 60% в Дніпропетровській, Запорізькій, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Херсонській та Хмельницькій областях", — **повідомила** Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко.

Це, за словами очільниці Уряду, дозволить уже цього року завершити будівництво та забезпечити безпечні умови офлайн або змішаного навчання для 10 тисяч українських дітей у школах, військових ліцеях, військово-морських ліцеях та ліцеях із посиленою військово-фізичною підготовкою.

Читайте також: **Про освітні зміни, які впроваджують з вересня: що нового чекає вчителів та школярів**

"Утім, проекти попередніх років, реалізовані на менш як на 60%, можуть подавати заявки на участь у фінансуванні на загальних умовах", - вказують на **сайті** МОН.

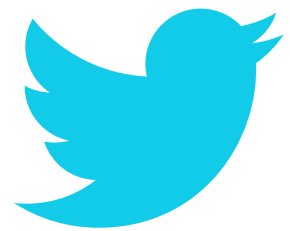
Отримати кошти на загальних умовах можуть спеціальні заклади освіти, школи, у яких навчається не менше ніж 200 учнів або які є єдиними в громаді та працюють у очному або змішаному форматі. Комісія враховуватиме й рівні безпекового ризику – першочергово фінансування отримають заклади середньої освіти, які розташовані в районах з дуже високим рівнем ризику і доля таких закладів становитиме від 40%. До 25% коштів передбачено на заклади освіти з помірним та задовільним рівнем безпекових ризиків. Для дошкільних закладів теж передбачений коефіцієнт безпеки, умови щодо наповнюваності, формат роботи та відсутність укріттів.

Так, до прикладу, на Кіровоградщині планується завершення будівництва нових укріттів у Знам'янському ліцеї "Інтелект" та Помічнлянському ліцеї №3. Для Помічнлянської громади на ці потреби вже виділено майже 12 мільйонів гривень державної підтримки. Про це **повідомляє** офіційний телеграм канал Кіровоградської ОВА.

Також громади області, вказують чиновники, подали на конкурс МОН ще два нові проекти з облаштування безпекових просторів у ліцеї "Центральний" у Кропивницькому, в якому вчиться понад 900 школярів, а найпростіше укрітття розраховане на трохи більше 300. Та у Новоукраїнському ліцеї №8, де зараз для укрітття є лише підвальне приміщення площею 17 квадратних метрів.

Читайте також: **10 змін в освітньому процесі, які чекають на учнів і вчителів у новому навчальному році**

У Кривому Розі є позитивний досвід роботи з програмою субвенції на протирадіаційні укрітття. Торік вони подали 3 заявки, замовником було Управління капітального будівництва. Усі три заявки були погоджені: безпекова ситуація у місті, де балістика з Криму досягає цілей менше, ніж за хвилину, вимагає збільшення надійних та зручних "підземних шкіл". Ці три приміщення вже побудовані, оснащені потужними генераторами, обладнані зони для проведення занять – за необхідністю ними користуються під час очного або змішаного навчання. Цьогоріч у місті підготували ще три проекти, сподіваються, що заявки будуть ухвалені.

Як **поінформували** у Міністерстві освіти та науки, цього року 30 громад отримають понад 2 млрд гривень на облаштування укриттів. Уряд затвердив розподіл субвенції на 28 проєктів у 10 областях. Це саме ті громади, у яких безпекова ситуація потребує першочергових рішень.

“Ще два військові ліцеї у Львові та на Вінниччині отримають 100,2 млн грн на будівництво укриттів, повідомляють у МОН. - Водночас ще триває затвердження фінансування для проєктів у громадах із високим і помірним рівнями ризику”.

Читайте також: **Уроки історії по новому або чому один предмет кращий за два**

Вода, вентиляція, генератори і штрафи

Освітній Омбудсмен **Надія Лещик** у своєму **пості** у Facebook повідомила, що до Офісу Уповноваженого часто звертаються щодо умов перебування в укриттях закладів освіти: скаржаться на низьку температуру, вологість, плісняву тощо.

“Хочу нагадати, що з 1 січня 2026 року набрали чинності зміни до **Санітарного регламенту** для закладів загальної середньої освіти. Тепер директор може офіційно прийняти рішення про організацію освітнього процесу в укритті, - написала вона. - У такому разі в укритті забезпечується дотримання вимог підрозділу “Навчальні приміщення” Санітарного регламенту, а також вимог щодо допустимих рівнів звуку та звукового тиску, рівнів вібрації та гранично допустимих рівнів електромагнітного випромінювання”.

Тож, з 2026 року до всіх укриттів, де перебувають діти, застосовуються такі норми:

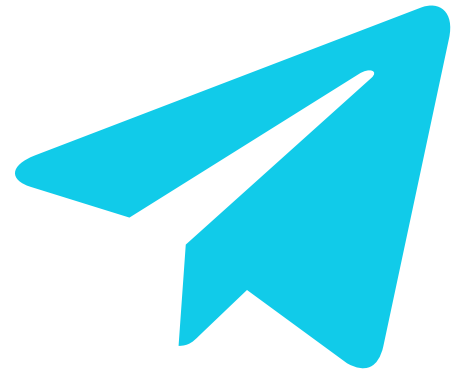
- температура 17-21 °С;
- відносна вологість повітря - 40-60 %;
- концентрація CO₂ - не більше 0,07 %;
- концентрація CO - не більше 5,0 мг/м³.

Також **мають використовуватися лампи** білого, тепло-білого та природно-білого кольору, з рівнем загального штучного освітлення на робочих місцях не менш 400 лк. Розміщення генераторів має бути з врахуванням безпеки та неможливості потрапляння забруднюючих речовин (продуктів згоряння) в укриття. Учні забезпечуються питною водою, місцем для вживання їжі, в санвузлах встановлюються резервні резервуари (ємності) з водою об'ємом відповідно до кількості учасників освітнього процесу, що одночасно перебувають у приміщеннях об'єктів фонду захисних споруд, з розрахунку не менше 5 літрів на 1 особу.

“У мене багато запитань щодо змін до Санітарного регламенту та до тих, хто погоджував цей документ, - зауважує Надія Лещик. - Одне із запитань: як забезпечити в укритті 5 л води на кожного здобувача освіти? Якщо у школі 200 учнів, то це 1000 л води. Оскільки це чималий бак, виникає запитання: як його спустити в укриття, як зберігати, коли змінювати воду тощо? А якщо у школі 1000 учнів — це 5 баків по 1 тонні? Чи реально виконати ці норми? Аж ніяк. Відсутність достатньої кількості води в укритті буде приводом для складання адмінпротоколу та накладення штрафу на директора”.

Судячи з відгуків, які з'явилися під постом Надії Лещик, освітяни підтримують її стурбованість. Вони вважають, що **нові вимоги не можуть застосовуватися до тих приміщень, які вже побудовані за іншими нормами**, а використовуватися лише для тих, які зараз починають зводити. А за нормативами мають слідувати підрядники, які будували укриття, та орган управління освіти, який забезпечує обладнання, а не директор закладу.

До речі, саме відповідальність керівників закладів викликає дискусію майже з перших

кроків запровадження проекту “Школа офлайн”. Думки освітян, батьків та підприємців з цього приводу можна побачити під багатьма постами в соціальних мережах, які стосуються підземних укриттів.

Директорка ліцею з Вінничини **Людмила Виноградова**, до прикладу, вимагає зняти з директорів повноваження та відповідальність займатися будівельними роботами й кошторисами.

“Ми учителі, а не будівельники. Нам вистачає своїх методичних, управлінських та організаційних заходів. Такими роботами мають займатися кваліфіковані особи”, – вказує вона.

Але, з іншого боку, є ті, хто сумнівається, що без особистого контролю керівників закладів недоліків згодом буде знайдено набагато більше. І впевнені, що не варто самоусуватися від цього дійства, якщо є така можливість. Бо якщо запити підписуватимуть голови тергромад/ОВА, ініціатива буксуватиме навіть на етапі подання заявок, бо саме директор знає про проблеми та потреби конкретної школи.

Чому і як розвивається відповідальність

Депутатка Запорізької міської ради та керівниця ГО “Хочу вчитися!” **Катерина Зверева** розповідає про проблеми з введенням в експлуатацію вже побудованих протирадіаційних укриттів у Запоріжжі.

“Станом на грудень 2025 року з 22 укриттів по області введено в експлуатацію лише 7, п’ять з них – у Запоріжжі. Але це дані, які ми змогли знайти з відкритих реєстрів, – каже пані Катерина. – Хоча я не просто депутат міської ради, а й член профільної освітньої комісії. І попри це, ми не маємо достовірної офіційної інформації, скільки протирадіаційних укриттів введено в експлуатацію і передані на баланс”.

Вона стверджує, що так звані “підземні школи” часто відкривають для показу топ-чиновникам чи відомим гостям, а не після завершення будівництва та введення в експлуатацію.

“В нас навіть були випадки, що під черговий приїзд відкривали терміново цю споруду, а всередині бетон ще не застиг, – згадує депутатка. – Ходили журналісти, фотографували, як люди ходять і залишаються сліди на свіжому бетоні”.

При тому, в цих захисних спорудах вже впроваджують освітній процес. Ситуація, вважає Катерина Зверева, дуже неоднозначна, бо публічне відкриття цих шкіл “для галочки” – погана практика.

“Бо введення в експлуатацію – це ж не просто папірці, це відповідальні особи, які точно підтверджують, що школа побудована за всіма нормами, вона є безпечною для дітей, – впевнена Катерина Зверева, яка за фахом є юристкою. – Поки заклад не введено в експлуатацію, але там вже організували освітній процес, відповідальність розмита. Раптом там щось відбудеться, відповідальних за життя і здоров’я дітей ми не знайдемо”.

Однак, начальник Запорізької ОВА **Іван Федоров** сповістив у своєму **телеграм-каналі**, що на початку поточного навчального року у Запорізькому районі стартувало навчання у “підземній” школі Біленьківського ліцею “Лідер”. Тоді ж у Петрополі на базі місцевого ліцею відкрили таку школу, яка стала вже п’ятою в області.

“Загалом у Запорізькій області понад 60 тисяч учнів охоплені змішаним форматом навчання. Серед них – 5,5 тисяч першачків”, – написав він.

Читайте також: **Як не забути українську мову за кордоном: поради для підлітків та їхніх батьків**

Але депутатка стверджує, що досвід цієї зими показав: **ці укриття не мають достатньої автономності під час довгострокового відключення світла**. Не всюди

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

були потужні генератори, часто виникали проблеми з вентиляцією та водопостачанням.

“Світла не було по вісім годин поспіль, виявилось, що там немає потужних генераторів, які здатні витягнути роботу вентиляції, каналізації, водопостачання. Це все не працювало, - стверджує пані Катерина. - У Запорізькій гімназії №46, до прикладу, діти під час освітнього процесу були декілька годин без світла взагалі. А випустити їх не могли, бо тривав навчальний процес, і забрати дітей не було кому - батьки на роботі. Як за графіком немає світла, і у цій школі його теж не було”.

Депутатка каже, що тільки зараз ці споруди починають дообладнувати генераторами. Мовляв, на виході є просто бетонна коробка під землею, яка в блекаут, або просто за графіками відключення, нефункціональна. А інколи такі форсовані будівництва призводять до технологічних помилок: як-от присідання ґрунту чи підтоплення ґрунтовими водами.

Читайте також: **Як і чому діти з тимчасово окупованих територій України вступають до українських вишів**

На її думку, сам процес будівництва та введення в експлуатацію так званих “підземних шкіл” непрозорий, бо місцеве самоврядування фактично виключене з прийняття рішень. І це само по собі створює певну суспільну напругу: **вирішують, де будувати укриття, одні, а працюють з мешканцями з питань закриття чи об’єднання шкіл під ці проекти - інші.**

“Зараз цей процес погодження проходить виключно через громадські слухання, бо тільки так можна дійти якоїсь згоди. А будівництво укриттів впливає на формування освітньої мережі. Ми маємо розуміти, де в нас більша кількість дітей, і де нам потрібна та підземна школа. Але до процесу нас не допускають”, - каже вона.

Але подекуди будівництво укриттів інколи зупиняється ще на рівні фундаменту. Наприклад, як вказують батьки школярів, вже три роки біля школи № 130 у Києві будують укриття. При тому, “не заглибилися ще на жоден метр, профанация робіт. Діти у тривоги бігають за два квартали у метро”. Батьки запитують: хто контролює це “будівництво”, де укриття і де гроші?

Дійсно, на **сайті** КМДА є інформація від липня 2024 року про затвердження робочого проекту будівництва споруди подвійного призначення із захисними властивостями протирадіаційного укриття спеціалізованої школи I-III ступенів з поглибленим вивченням англійської та італійської мов №130 імені Данте Аліґ’єрі міста Києва. А на **сайті** Prozogo можна подивитися, як відбувалися торги.

Очікувана вартість закупівлі склала 222 тис 822 гривні з місцевого бюджету. Змагались два учасники, переміг ТОВ з пропозицією у 197 950 000 гривень. Будівництво планували завершити до 1 листопада 2025 року, проте дописи батьківської спільноти говорять про інше. А це не дивно: ТОВ-переможець **має скандальну репутацію** в попередніх публічних закупівлях. І такі приклади довгобудів чи неякісного виконання є не тільки в столиці.

Тому часто високі проценти закладів, де “є можливість для очного та змішаного формату” - це ледь відремонтований підвал або станція метро за два квартали. Тому **керівники шкіл подекуди не хочуть брати на себе відповідальність за прийняття на баланс споруди, яка має суттєві порушення.** Бо штрафи та відповідальність - саме на них. Тому не поспішають і дозвільні органи погоджувати введення в експлуатацію, якщо побудоване поспіхом укриття саме може стати причиною небезпеки.

І насправді, це дуже сумна тенденція, коли бажання відзвітувати, урочисто відкрити та потрапити у “лідери” інколи стає набагато важливішим, ніж життя та безпека дітей.

Фото зі сторінки Facebook Оксена Лісового, з офіційного вебсайта Криворізької міської ради та сайта Запорізької ОДА

Єлизавета Гончарова, опубліковано у виданні НУШ

Читайте також:

- **Нова школа України: можливості та виклики**
- **Фінляндія допоможе Україні з Новою українською школою**
- **Як на українську освіту вплинула війна та що робити, щоб не втратити нове покоління**
- **Як Росія викрадає українських дітей та з якими проблемами стикаються родини після їх повернення**
- **Як дивним чином призначений владою міністр плагіату Шкарлет ледь не вбив реформу освіти та які є проблеми в НУШ**
- **"Кого боги зненавиділи, того зробили вчителем". Статуси і статки українського сільського вчителства**
- **22 тисячі українських учителів все ще за кордоном**

 Share 0

Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

ВІДЕО

Воїни «Альфи» СБУ — ТОП-1 серед підрозділів Сил оборони за результатами бойової роботи у квітні

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонунвання частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу. Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.
Контакт: uargumentum@gmail.com